

לפני שכנסה, ולאחר שבא עליה, נתנו לה, מהו שתתגרש בו לכשיכנס אותה?

וצידי הספק הם:

האם נאמר: **כיון דאגידא ביה — כארופתו דמיוא**, והרי הוא כארוס האומר לבלר שיכתוב לו גט כדי שיוכל ליתנו לאשתו לכשישאנה, שיכול לכתוב אותו עתה, וליתנו לה כשיכנסנה.

או דלמא, כיון דלא עבד בה מאמר, לא!

כיון שעדיין אינה נחשבת כארוסתו אלא רק כזקוקה לו, ולכן אינו יכול לכתוב אותו עתה, ולגרש בו לאחר שיכנסנה.

תיקו:

[עיי' בתוס' שביארו שהשאלה היא אם גט זה פוסלה לכהונה מדין ריח הגט, כי מדאורייתא ודאי אינה מגורשת, שהרי אינו יכול לגרשה עתה מן התורה גם אם יעשה בה מאמר].

בעי רב חנניה: יבם שעשה מאמר ביבמתו, ולאחר מכן כתב גט לזיקתו בלבד, ולא למאמרו.

או שכתב גט למאמרו בלבד, ולא לזיקתו — מהו שתתגרש בגט שכזה?

וצידי הספק הם:

האם נאמר שהיות ועשה בה קידושי מאמר, הרי **מאמר עילוי זיקה קא רמי שחל המאמר על הזיקה**, והרי זו אישות אחת, שאי אפשר לעקרו חצי ממנה.

ולכן, אם יתן גט למאמר בלבד או לזיקה

אמר ליה רבה: חיישינן דלמא אתי לאחלופי בגיטא.

מתקיף לה רבה בר חנן להא דאמר רבה, שאין להתירה מהחשש שיבואו להתיר לכנוס אחר כל גט:

אלא מעתה, גם אם יהיב לה ניירא בעלמא, האם הכי נמי דפסלה!?

ואם כן, מדוע תפסלנה בגט זה, שאינו אלא נייר בעלמא!

אמר ליה רבה: התב, נייר בעלמא, לא פסיל בכהונה.

הבא, גט שכזה, למרות שאמר לה שאינה מותרת לכל אדם, כיון שנתנו לה — קפסיל בכהונה.

דתניא: [ויקרא כא] "ואשה גרושה מאישה לא יקחו".

אפילו לא נתגרשה אלא מאישה, ולא הותרה לאף אדם, לא יקחו הכהנים. והיינו "ריח הגט" שפוסל בכהונה.

אמר רמי בר חמא, הרי אמרו:

אמר אחד לבלר: כתוב גט לארופתי, לכשאכנסנה לחופה, אחר כך אגרשנה — הרי זה גט. מפני שבידו לגרשה כבר עתה מהאירוסין. ולכן אם נתנו לה משכנסה, הרי זה גט.

נב-ב ואם אמר לו לכתוב גט **לאשה בעלמא**, שיגרשנה לאחר שיכנסנה, **אינו גט, מפני שאין בידו עתה לגרשה.**

בעי רמי בר חמא: כתב גט שכזה ליבמתו

בלבד הוה ליה כמגורש חצי אשה, שאין היא מגורשת כלל. כי המגורש חצי אשה — לא עשה ולא כלום!

או דלמא, האי מאמר לחודיה קאי. והאי זיקה לחודיה קאי. שאין הם מהווים אישות אחת. ולכן אפשר לתת גט למאמר לחוד ולזיקה לחוד?

ותמהינן: ותפשוט ליה מדרבא!

דאמר רבא: יבמה שעשה בה היבם מאמר, ולאחר מכן מת היבם, שוב אינה יכולה להתייבם לאח אחר, כי יש עליה זיקת שני יבמין: של הראשון, ושל השני שעשה בה מאמר. וגם צרתה אסורה לייבום, לפי שהיא צרה לאשה שיש עליה זיקת שני יבמין.

אבל אם נתן היבם, שעשה בה מאמר, גט למאמרו, ולא לזיקתו, הותרה צרתה לייבום. שהרי שוב אינה צרה לאשה שיש עליה זיקת ב' יבמין.

והא דבעלת המאמר עצמה אינה מתייבמת, כבר נתבאר לעיל שהוא משום גזירה דלמא מחלפא בבעלת גט גמור לזיקה שלפני מאמר, שאז היא נאסרת לכל האחים?

ומשנינן: לרבא פשיטא ליה. לרב חנניה מיבעי ליה!

מאי מה הוה עלה דהאי בעיא? —

תיקו!

שנינו במשנה: חליץ ואח"כ עשה מאמר, אין אחר חליצה כלום!

אמר רב יהודה אמר רב: זו דברי רבי עקיבא, דאמר אין קידושין תופסין בחייבי

לאוין, וחלוצה אסורה על החולץ בלאו של "כיון שלא בנה שוב לא יבנה".

אבל חכמים אומרים: יש אחר חליצה כלום. וקידושי החולץ יתפסו בחלוצה, על אף איסור לאו שיש עליה.

ומקשינן: ומי מצית מוקמת לה כרבי עקיבא?

והא קתני רישא: נתן גט ואח"כ עשה בה מאמר, צריכה גט וחליצה.

ואי רבי עקיבא היא, הרי כיון דיהב לה גט, מי מהני בה מאמרו?

והתניא: רבי עקיבא אומר: מניין לנותן גט ליבמתו שנאסרה עליו עולמית? שהיא יותר גרועה מאשת איש שחוזרת לבעלה אחרי שהתגרשה!

שנאמר "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה".

המילים "אשר שלחה", מיותרות הן, והן באו ללמד, שיש משלח שאסור לו להחזיר את גרושתו, אפילו כשלא נישאה לאדם אחר. ואיזו היא? — זו יבמה שהתגרשה, שאסור למי שייבמה להחזירה עולמית אחר שילוח.

וכיון שאסורה עליו בלאו, שוב לא תפסי בה קידושין אליבא דרבי עקיבא. ואם כן, אי אפשר להעמיד את זה ששנינו ברישא: נתן גט ועשה בה מאמר, צריכה גט וחליצה, אליבא דרבי עקיבא. ואם כן, גם את הסיפא של המשנה אי אפשר להעמידה לפי רבי עקיבא!

ומשנינן: אמר רב אשי: גט יבמין, אפילו

עשאוהו, כעודר בנכסי הגר שמת, ונכסיו הפקר, אלא שהוא אינו יודע שהם אדמותיו של הגר, אלא כסבור שלו הן, ולכן אינו מתכוון לקנותם בקנין חזקה. דלא קני, על אף שעדר בהם ועשה בפועל את קנין החזקה.

והוא הדין ליבם שהתכוון לקנות את יבמתו [לאחר שנחלצה] בקידושי יבמה, שהיות ונתכוון לקנות מכח ייבומי אחיו, הרי אף על פי שעשה מעשה קידושין הוא אינו קונה [שהרי זיקת היבום כבר פקעה בחליצה].

אמר ליה אביי לרב יוסף: מי דמי קנין היבם לאחר חליצה, לעודר בנכסי הגר וכסבור שהם שלו? והרי התב, לא קא מכוין למיקני, אלא עודר באדמתו בעלמא הוא.

אבל הכא, כשמקדש את חלוצתו לשם יבמות, הרי קא מכוין למיקני. ובכחאי גונא, כיון שעשה מעשה קידושין, ומתכוון לקנותה, לא איכפת לנו אם כוונתו היא משום אישות או משום יבמות?

הא לא דמיא, אלא לעודר בנכסי גר זה, ומתכוון לקנותם, אלא רק טועה בכך, וכסבור של גר אחר הוא, דקני. משום שעושה מעשה קנין ומתכוון לקנות, אע"פ שטועה בקנין עצמו.

אלא, אמר אביי: הכא כמאי עסקינן כגון דאמר לה: התקדשי לי במאמר יבמין [ולא במקדשה קידושין רגילים, אלא שכסבור שיכול הוא לקדשה מכח ייבומי אחיו].

רבי סבר, זה שתיקנו חכמים קידושי מאמר, לא תיקנום אלא במקום שקיימת זיקה. היות וגדר התקנה היה: מאמר, עילוי זיקה קא

לרבי עקיבא, מדרבנן הוא. וקרא אסמכתא בעלמא, ולכן תופסים בה קידושין גם אליבא דרבי עקיבא.

תניא נמי הכי, שזה ששנינו "אין אחר חליצה כלום", לדברי רבי עקיבא היא.

דתניא: רבי אומר: אין הדברים הללו שאין אחר חליצה כלום אמורים, אלא לדברי רבי עקיבא, שהיה עושה חלוצה בערות, שאין תופסין בה קידושין.

אבל חכמים אמורים: יש אחר חליצה כלום.

ואני, [רבי], אומר: אימתי יש תפיסת קידושין אחר חליצה, בזמן שקדשה לשום אישות.

אבל, אם קדשה לשום יבמות [ולקמן יבואר כיצד קידשה], אין אחר חליצה כלום! לפי שאין צד ייבום כלל אחר חליצה, ולפיכך אינה צריכה הימנו גט.

תניא אידך: החולץ ליבמתו, וחזר וקדשה.

רבי אומר: אם קדשה לשום אישות — צריכה הימנו גט.

לשום יבמות — אין צריכה הימנו גט.

וחכמים אמורים: בין שקדשה לשום אישות בין שקדשה לשום יבמות — צריכה הימנו גט.

אמר רב יוסף: מאי טעמא דרבי הסובר שלא מהני קידושי היבם ביבמתו אחרי שנחלצה אם קידשה לשם יבמות? ורי הוא עושה בה מעשה קידושין, ומה איכפת לנו בכוונתו שאומר "לשום יבמות"?

רמי: שיחול המאמר על הזיקה ויחזק אותה.

ולפיכך, כאשר **אתאי חליצה** — **אפקעתה לזיקה**. ושוב אינו יכול לעשות מאמר לאחר החליצה, שהרי כל מהותו של המאמר הוא חיזוק הזיקה, כל היא עוד קיימת.

ורבנן סברי: האי זיקה לחודיה קאי. והאי מאמר לחודיה קאי. ולכן, הרי מעיקרא, לפני חליצה, אילו אמר לה "התקדשי לי במאמר יבמין" מי לא מהני לקדשה מבלי לחזק את הזיקה?

השתא נמי, לאחר חליצה, שאין כבר זיקה נמי מהני מאמר.

וזה שאמר לה שמקדשה משום "מאמר יבמין", לא אכפת לנו, לפי שמתכוון לקדשה, ועושה מעשה קידושין.

רבא אמר: אי דאמר לה התקדשי לי במאמר יבמין — כולי עלמא לא פליגי דמהניא.

והכא במאי עסקינן, כגון דאמר לה: התקדשי לי בזיקת יבמין?

והיינו, שמקדשה עתה, לאחר חליצה, מכח זיקת היבמין שעליה, והרי זיקה כזאת אינה עוד קיימת לאחר החליצה.

רבי סבר, זה שמהני מאמר כאשר הוא אומר לה לפני חליצה "התקדשי לי בזיקת יבמין", הוא רק משום שקסבר רבי:

גא-גא יש זיקה.

והיינו, שכח הזיקה אלים כאילו היא קנויה לו, ולכן ניתן לייחס את מאמר היבמין לזיקה, ולקדשה בזיקת יבמין.

וכיון שכל מה שמהני האי לישנא הוא רק משום שיש זיקה, הרי אם כבר חלץ לה, הואיל ו**אתאי חליצה** — **אפקעתיה לזיקה**: ושוב לא מצי לקדשה בזיקת יבמין.

ורבנן סברי: אין זיקה. לפי שלא אלימא הזיקה להחשיבה כאילו היא קנויה לו.

והרי מעיקרא, אילו אמר לה "התקדשי לי בזיקת יבמין" — מי לא מהני? **השתא נמי, מהני?**

והיינו, בהכרח, זה שמהני לישנא "התקדשי לי בזיקת יבמין" מעיקרא, לפני שנחלצה, הוא משום שבכל ענין החשיבו חכמים את קידושי המאמר ביבמה, בלי להתבסס על הזיקה. ואם כן, גם לאחר החליצה, שאין כל קשר ביניהם, גם מועיל הלשון הזאת לקדשה!

רב שרביא אמר: בחליצה כשירה, אי דאמר לה אחריה "התקדשי לי בזיקת יבמין" — כולי עלמא לא פליגי, דלא מהני, כיון שתחילה יש זיקה, ואילו אחר חליצה, הזיקה אינה קיימת עוד.

והכא, בחליצה פסולה קמפילגי, רבי וחכמים.

וכגון בחליצה אחר הגט, שסוברים חכמים שלא הפקיעה החליצה הפסולה את כל הזיקה, ולכן אפשר עדיין לקדשה במאמר יבמים.

מר רבי סבר: חליצה פסולה פוטרת, ולא נשארה מהזיקה כלום, ולכן אי אפשר לקדשה בלשון שכזאת.

ומר רבנן סבר: חליצה פסולה אינה פוטרת לגמרי, אלא נשארה עוד זיקה, כך שאפשר